

DOBAI PÉTER

Versek egy elnémult klavírra című ciklusból

NEMES ÉS NEMZETES DUKAI TAKÁCH JUDITH KÉSŐ-ROKOKÓ
ÉS PANNON-BIEDERMEIER STYLJÉBEN

In aeternam memoriam Gabrieli Dayka

„Ti egybeforrt ölelések!
Te édes elragadtatás!”

.....
„Nékünk eltölt örömnéked
– Bár mit mondjon a’ rege –
Im telében életünknéked,
Kedves emlékezete.”
(Újhelyi Dayka Gábor)

*Alig esztendőkkkel születésem előtt
Pusztított el beteg tüdőd.
Ha egy korban élünk:
Lehettem volna hűséges szeretőd,
Kedvesed! ’S lettem is volna az!
De megmaradtak elégiai költeményeid,
Ovidius fordításaid,
'Mellyeket olvasok szüntelen!*

„*Takách Judit* (dukai), költőnő, született Dukán (Vas vármegye) 1795 augusztus 9., az oroszlán jegyében. Meghalt Sopronban 1836 április 15. Jómódú nemesi családból származott, gondos nevelést kapott: már gyermekkorában írogatott és muzsikált. Későbbi költeményei valóban nagy reményekre jogosítottak, valóságos meteori pályára. Igazi energumen volt, egész lényében rajongó, megszállott személyisége delejező hatással ünnepelték a MALVINA álnéven író szép leányt. Berzsenyi, Döbrentei, Kazinczy barátságukkal tüntették ki. Festetics gróf meghívta keszthelyi kastélyába a Helikoni ünnepekre, ahol a költőnő verseit olvasta fel, nagy ünneplést kiváltva. Költeményei megjelentek a korabeli folyóiratokban és díszes zsebkönyvekben. Kiterjedt levelezésben állottak vele a kor híres írói, buzdítván, bátorítván őt a versírásra. Sajnos és érthetetlen, hogy amidőn férjhez ment en bloc fölhagyott mindennemű írással, közönyös lett az irodalom iránt, szinte csak birtokaival törődött. A kultúrához további rövidre szabott életében csupán annyira kötődött mégis, hogy a maga kedvére klavíron muzsikált.”

(Egy múlt századi magyar lexikon szócikke a dukai költőnőről.)

*Kazinczy fölismerte nagyságodat,
Lírád mély hatása elérte Kisfaludyt,
Sőt, magát Berzsenyit is!
De mit ér a poézis, ha nem vagy itt!?
Dayka Gábor, Te a hiányoddal
Engem magamtól is távolítsz!*

*

*„Egy csendeskalibám itt, holaszép Rába
A virágos rétek partjait locsolja,
Tőled, szent természet érzése, hiába,
Szívemet semmi tárgy másfelé nem vonja.”*
(Dukai Takách Judith: Az én képem –
Az én lakhelyem. Anno Domini 1816)

*Meliorisz Katalin, régi, hű barátném,
Meghívott vala magához Pestre.
Olly' kedves volt üzenete!
Ígérte, hogy elvisz az aggastyán
Virág Benedekhez,
'Kinek vendégségében a nagy Berzsenyi
Csak kínosan feszengett - - -
Túl azon, hogy Dukáról kimozdulnom
Nincsen semmi szabadságom,
Eszembe jutottak Csokonai sorai,
a Pesti dicsőség című versében írta:
„A dámáknak ide vágyjon pipeskedni,
A feltett céltárgyra itten leselkedni.*

.....
*Itt ha lányt látsz is, ne véld ám, hogy szűz vólna,
Első kéreésre mindjárt ne hajólna,
Mihelyt a lány tizennégy esztendőös leszen,
Pesten mindjárt asszony-szolgálatot teszen.*

*Bál és szála, óh, gyönyörű nevezetek,
Mely hatalmas erőn tibenetek.
Azon kerengő táncz kifejezésére,
Amelly tartozik az örültség nemére.”*

*--- Maradok tehát dukai kúriámban,
Abonnan álmaimban mindig messze távozom!
Valóban ott van az én életfogytiglan
Harmóniám,
Beléd ágyazódva: nyithatatlan magány!*

